

NGO "Science and Education without Boundaries"

2021

Conference Proceedings

CURRENT STRATEGIES IN ACADEMIC RESEARCH

1st International Conference

July 16, 2021

Melbourne, Australia

ISBN 978-1-63972-771-1

NGO “SCIENCE AND EDUCATION WITHOUT BOUNDARIES”

Current Strategies in Academic Research

Conference Proceedings of the 1st International Conference

July 16, 2021

Melbourne, Australia

2021

UDC 0.82

C 95

C 95 **Current Strategies in Academic Research:** Conference Proceedings of the 1st International Conference, July 16, 2021. Melbourne, Australia, Primedia elaunch LLC, p. 78.

ISBN 978-1-63972-771-1

All extended abstracts / papers of 1st International Conference on Current Strategies in Academic Research, held in Melbourne, Australia, on July 16, 2021 are published in the Conference Proceedings.

The recommended citation for this publication is:

Petrenko, A. B., & Ivanov, B. B. (2021). Improving and standardizing evaluation reports of web-based and mobile health interventions. *Conference Proceedings of the 1st International Conference on Current Strategies in Academic Research*. Melbourne, Australia, 16 June 2021. (pp. 20-26). https://ispic.ngo-seb.com/assets/files/1_conf_16.07.2021.pdf

Conference Proceedings are indexed by *Google Scholar*. The copyright of published extended abstracts / papers is retained under the license *Creative Commons Attribution (CC BY 4.0)*.

UDC 0.82

The responsibility for opinions expressed in papers, extended abstracts, studies and other contributions in this Conference Proceedings rests solely with their authors and shall not be considered as an endorsement by conference organizers of the opinions so expressed in them.

Conference organizers are not accountable and cannot be held accountable for inaccuracies that may have occurred in Conference Proceedings.

© Participants of the Conference, 2021

© NGO “Science and Education without Boundaries”, 2021

ISBN 978-1-63972-771-1

© International Scientific Platform & ISPIC Team, 2021

LAW**ЦИФРОВА ДЕМОКРАТІЯ В СУЧАСНОМУ ВИМІРІ**

Міхровська М. С. 38

PEDAGOGICAL SCIENCES AND EDUCATION**ФАРМАЦЕВТИЧНА ОСВІТА УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ**

Горбаньов В. В., Новакова В. С., Мартинова О. В. 45

LANGUAGES AND LITERATURE**TELEOLOGICAL ASPECT OF MEDICAL TRANSLATION**

Роворознуик Р. V. 49

**СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРИКМЕТНИКІВ ЗІ ЗНАЧЕННЯМ
«НЕБЕЗПЕЧНИЙ» В СУЧАСНІЙ НІМЕЦЬКІЙ МОВІ**

Аганій А. П., Лех О. С. 56

**INTERACTIVE TECHNOLOGY OF TEACHING OF FOREIGN
LANGUAGES AT UNIVERSITIES**

Artemenko A. I. 64

**ДІЄСЛІВНІ МЕТАФОРИ В ПОЕЗІЇ ОЛЕГА ОЛЬЖИЧА: СЕМАНТИКА
ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ**

Бабій І. М., Свистун Н. О., Хом'як Г. А. 68

ДІЄСЛІВНІ МЕТАФОРИ В ПОЕЗІЇ ОЛЕГА ОЛЬЖИЧА: СЕМАНТИКА ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ

Бабій І. М.,

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри загального мовознавства і слов'янських мов
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль, Україна*

Свистун Н. О.,

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри загального мовознавства і слов'янських мов
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль, Україна*

Хом'як Г. А.,

*магістрантка кафедри загального мовознавства і слов'янських мов
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль, Україна*

Анотація. Стаття присвячена семантико-функціональному аналізу метафор у поезії Олега Ольжича. У статті, зокрема, описано семантику, граматичні та функційні особливості дієслівних метафор у творах письменника. В результаті здійсненого дослідження виявлено, що в поезії О. Ольжича дієслівні метафори найчастіше характеризують психологічний стан ліричного героя.

Нерідко поет уживає дієслівні метафори в пейзажах, у характеристиках природних явищ. Виявлено, що у своїх віршах О. Ольжич часто поєднує опис природи з описом душевного стану героя. Людина, її стан невіддільні від навколишнього, від усього, що оточує персонажа. Письменник часто будує свої метафоричні конструкції на вживанні іменників душа, серце, біль, щастя та ін. Такі метафори передають емоційний стан ліричного героя.

Для підсилення зображуваних предметів та явищ або вираження психологічного стану ліричного героя в дієслівних метафоричних сполуках О. Ольжича вжито поруч кілька дієслів. Особливістю метафорики поета є вживання метафоричних конструкцій, побудованих на поєднанні кількох граматичних видів метафор, наприклад: дієслівної та прикметникової; дієслівної та іменникової; дієслівної, прикметникової та субстантивної.

У результаті застосування статистичного методу виявлено, що метафори є найактивнішим засобом образотворення у мовотворчості Олега Ольжича. Крім традиційних, письменник ужив численну кількість оригінальних, незвичних метафор, які варто вважати індивідуально-авторськими. Переважна більшість метафор у поезії Олега Ольжича містять емоційно-експресивне забарвлення, служать вагомим засобом вираження психологічного стану ліричного героя.

Ключові слова: Дієслівна метафора, Індивідуально-авторська метафора, Метафора, Метафорична конструкція, Традиційна метафора.

В останні десятиріччя помітний особливий інтерес науковців до розгляду засобів і способів образотворення в художньому дискурсі. Вагомим естетичним засобом виступають, зокрема, метафори. Різноманітні смислові нарощення та глибокі образи метафор простежуємо в поетичній мові. Поетичний текст «як результат асоціативно-образної мовленнєво-мисленнєвої діяльності людини є природною сферою функціонування метафори. Саме тут цілком реалізуються її потенціал, властивість виражати численні відтінки змісту, семантичні нюанси,

індивідуальні «обертони», а також призначення впливати на читача, стимулювати його творчу уяву, духовно збагачувати, розширювати світогляд, давати естетичну насолоду, залучати до співтворчості тощо. У поетичному тексті метафора одночасно з естетичною функцією здатна виконувати комунікативну і когнітивну у всіх їхніх різновидах. Реалізація кожної з них у конкретному тексті відбувається неоднаково» (Кравець, 2012, с. 58).

У сучасній лінгвістиці метафори досліджували у своїх працях Г. Винокур, Н. Арутюнова, Л. Пустовіт, Н. Сологуб, Л. Мацько, Л. Ставицька, С. Єрмоленко, Л. Мацько, Л. Кравець, О. Селіванова, Г. Сюта та ін.

Мета нашої статті – здійснити семантико-функціональний аналіз дієслівних метафор у поезії Олега Ольжича, охарактеризувати особливості їх уживання у творах письменника.

Матеріалом для нашого дослідження послужила поезія Олега Ольжича. Як зазначають дослідники, письменникова «поетична і наукова спадщина досі не упорядкована і не опрацьована. Сучасникам відомі три поетичні збірки: «Рінь» (1935) і «Вежі» (1940) – вийшли ще за життя поета, а «Підзамчя» побачила світ лише в 1946 р.» (Дончика, 1998, с. 332). «Домінантна ідея його філософської лірики, сповненої глибокої символіки, – державність, самостійність України, що й визначило долю митця – забуття, замовчування. Творча спадщина автора збірок «Рінь» і «Вежі» свідчать про життєвість ідеї українського національного визволення» (Кузьменко, 2013, с. 330). Метафори, вжиті в поезії О. Ольжича, поки що не були об'єктом окремих наукових розвідок, тому наше дослідження є *актуальним*.

Традиційно *дієслівними* дослідники називають метафори, в яких один член виражений дієсловом з переносним значенням. Поширеними, звичними серед них є, наприклад, метафори *серце б'ється, болить душа, пройшли роки, слово ранить* і под.

Велику групу дієслівних метафор знаходимо в поезії Олега Ольжича. Як виявили наші спостереження, найчастіше такі метафори побудовані на перенесенні значень слова з живого на неживе, наприклад:

«Під цим зимовим снігом, промочена, понура,

Обшарпана, *спить матінка-земля.*

Лежить вона, немовби задубіла,

Та *серце б'ється* в неї ще» (Ольжич, 1994);

«На обличчя і груди людини *лягає небо,*

Небо в білих хмарах, що тихо *чекає слова*» (Ольжич, 1994).

«Метафора є конструктивним елементом семантичного простору та формальної організації поетичного тексту: вона забезпечує зв'язність і цілісність, увиразнює естетичність тексту, створює діалогічність тощо» (Кравець, 2012, с. 56). Здійснений аналіз виявив, що в поезії О. Ольжича дієслівні метафори найчастіше виражають психологічний стан ліричного героя, наприклад:

«В моєму серці врочисто *розцвів*

Мій білий, мій сліпучо-світлий *спокій*» (Ольжич, 1994);

«*Нахмурились брови, скипіли уста,*

І *зморшки* на чолі твоєму.

А *думка*, на диво ясна і проста,

Останню *ріша теорему*» (Ольжич, 1994);

«І хай собі від злоти

Мій *брат позеленів*» (Ольжич, 1994).

Поет часто дієслівні метафори вживає в пейзажах, характеризує природні явища, наприклад:

«А ти знаєш, – сьогодні уранці *розривалися хмари,*

І з прокляттями *сонце шалене било* в мідні литаври» (Ольжич, 1994);

«*Достигло літо, налилося жито.*

І звідусіль чужі ідуть *женці*» (Ольжич, 1994);

«Голубіє земля, оповита прозорим серпанком.

Хвилі кидає в берег море важке і зелене» (Ольжич, 1994).

Зауважимо, що у своїх віршах письменник часто поєднує опис природи з описом душевного стану героя. Людина, її стан невіддільні від навколишнього, від усього, що оточує персонажа. Відповідно, природа є світлою, коли в житті ліричного героя відбуваються приємні події, і навпаки, – біль, страждання людини підсилюють похмурі пейзажні замальовки. Це можемо простежити, наприклад, у вірші «Зима панує...»:

«Зима панує над селом.

Сніги засипали дороги,

А Дніпр морози закули, –

Він вирватись не має змоги.

Завмерло все... І тільки вдень,

Як сонце веселіше гляне,

Зі сну встає життя нове,

І білий сніг на стріхах тане.

Отак мій край лежить вві сні –

Мій край, покинутий синами,

Край, де панують вороги,

Катують, глумляться над нами» (Ольжич, 1994).

Позитивні емоції, радість спостерігаємо в таких уривках:

«І сміятись буде сонце в росах,

Прийде він, твій милий, довгожданий» (Ольжич, 1994);

«Скільки сонця лється на землю,

Як зітхає земля по зливі!

Від води обважніла зелень...

Чи не ласка на чолі в мене,

Чи не щастям іскриться око?» (Ольжич, 1994).

«Лірика О. Ольжича – це сповідь воїна, відкритого й чесного в бою, який чітко усвідомлює, що тільки ціною власного життя прокладається шлях до свободи, до виборення права бути органічним складником генетичної пам'яті народу» (Дончика, 1998).

Наші спостереження виявили, що письменник часто будує свої метафоричні конструкції на вживанні іменників *душа, серце, біль, щастя* та ін. Такі метафори передають емоційний стан ліричного героя, наприклад, в таких контекстах:

«І щастя наповняє серце,

І зелено навкруг усе» (Ольжич, 1994);

«Душа обважніла, як жорна,

В полоні страшного і злого» (Ольжич, 1994);

«Ось зазвучало серце і, безкрає,

Дзвенить струною радісних тремтінь» (Ольжич, 1994).

Цікавими й оригінальними є дієслівні метафоричні сполуки, в основі яких подані звукові образи. Передають звукові асоціації дієслова з відповідною семантикою, а саме: *стукає, дзвенить, б'ється, кричить* і под., наприклад:

«Фіалкова тиша кричала,

Ворушились гірські хребти» (Ольжич, 1994);

«Крики так зняли військові.

Задзвонили гострі стріли» (Ольжич, 1994);

«Горда скеля стогне, мов струна» (Ольжич, 1994);

«Ми йдемо неухильно, ми йдемо до кінця,

І вибух голосить наш прихід» (Ольжич, 1994).

Поширені в поетичній творчості О. Ольжича також дієслівні метафори, що виражають часові відношення, характеризують певні моменти життя персонажа, час, коли відбуваються описувані події. Одним із компонентів таких дієслівних метафор виступають іменники *день, ніч, ранок, час, доба* та ін. Наведемо приклади:

«Мов краплі вод, стікають *сірі дні*,
Ні жертв, ні просьб» (Ольжич, 1994);

«*Час біжить, час бринить,*

Час сплива в вічність.

Тіло прагне дванадцять синів мати» (Ольжич, 1994);

«*Зайнявся ранок, вечір зажеврив –*

Горить червоно понад нами порох» (Ольжич, 1994);

«Далеко в безодні ланцюг поколінь,

Лик часу сіріє і гине» (Ольжич, 1994).

У поезії О. Ольжича виявляємо також дієслівні метафори, які характеризують рослинний світ, наприклад:

«*Розвивається* долі, в яру, *черемшина»* (Ольжич, 1994);

«На осяяних схилах *сон-зілля* уже *голубіє»* (Ольжич, 1994).

Письменник уважний до своєї мовотворчості. Нерідко в його віршах знаходимо метафори, в яких одним із компонентів виступають іменники *слово*, *мова*, наприклад:

«*Глушать* нас знов *слова* твої натхненні,

Сліплять думки» (Ольжич, 1994);

«*І слово* Південь з уст тонких

Зірветься і впаде, як камінь» (Ольжич, 1994).

У дієслівних метафоричних сполуках О. Ольжича спостерігаємо уживання поруч кількох дієслів для підсилення зображуваних предметів та явищ або вираження психологічного стану ліричного героя, наприклад:

«*Зайнялось* неземними огнями,

Поплило, затремтіло, заграло...

Туга, туга! Без думки, без тями,

Що повітря, здається, – замало!» (Ольжич, 1994);

«*Тут земля тільки пестить, п'янить, вагітніє і родить»* (Ольжич, 1994);

«*Дванадцять літ кривавилась земля*

І сціпеніла, ствердла на каміння» (Ольжич, 1994).

Нерідко зміст дієслівних метафор доповнюють порівняльні конструкції, наприклад:

«І слово Південь з уст тонких

Зірветься і впаде, як камінь» (Ольжич, 1994);

«Горда скеля стогне, мов струна» (Ольжич, 1994);

«Душа обважніла, як жорна,

В полоні страшного і злого» (Ольжич, 1994);

«Сховалось равликом місто» (Ольжич, 1994);

«Потрібно усіх в роботі,

А серце б'є, як обух» (Ольжич, 1994).

Як свідчать наші спостереження, метафори є найактивнішим образним засобом у мовотворчості Олега Ольжича. У його поетичній творчості знаходимо низку **традиційних** метафор, наприклад:

«А роки йшли» (Ольжич, 1994);

«А в сутінках, коли пора кінчать,

Коли сурма усіх спочити кличе» (Ольжич, 1994);

«Хто вмів справедливо карати,

Той дивиться смерті в лице!» (Ольжич, 1994).

Однак натрапляємо і на велику групу **індивідуально-авторських** дієслівних метафор, наприклад:

«А думка, на диво ясна і проста,

Останню ріша теорему» (Ольжич, 1994);

«І вогкий вітер дужими грудьми

Співає на моїм мечеві» (Ольжич, 1994);

«Зойкнуло лезо й лягло на брунатність колін» (Ольжич, 1994);

«Душа рікою вийшла з берегів» (Ольжич, 1994).

Особливістю метафорики О. Ольжича є вживання метафоричних конструкцій, побудованих на поєднанні кількох граматичних видів метафор, наприклад:

- дієслівної та прикметникової:

«В моєму серці врочисто *розцвів*

Мій білий, мій *сліпучо-світлий спокій*» (Ольжич, 1994);

«*Солодкий голос рветься і здрига*» (Ольжич, 1994);

- дієслівної та іменникової:

«Наш пружний крок тверда земля доріг

Стрічає стогоном покори» (Ольжич, 1994);

«Далеко в безодні ланцюг поколінь,

Лик часу сіріє і гине» (Ольжич, 1994);

«Ти встаєш. Та незнану силу

Затаїла прозорість рук» (Ольжич, 1994);

«*Встає цитаделя духа –*

Десятки літ боротьби» (Ольжич, 1994);

- дієслівної, прикметникової та субстантивної:

«*І встала потворна оголена суть*

Повільної зради ідеї» (Ольжич, 1994);

«*Дух радісні пружить крила,*

Випростує горді пера» (Ольжич, 1994).

Як виявили наші спостереження, метафори є найактивнішим образним засобом у мовотворчості Олега Ольжича. У його поетичній творчості знаходимо низку і *традиційних* метафор, й *індивідуально-авторських*, зокрема дієслівних. Такі метафори часто містять емоційно-експресивне забарвлення, служать важливим засобом вираження емоційного стану ліричного героя, а також виступають виразним характеризувальним засобом.

Література:

- [1] Дончика, В. Г. (1998). *Історія української літератури ХХ століття*. (у 2-х кн.). Книга 2. Либідь.
- [2] Кузьменко, В. І. (2013). *Історія української літератури: ХХ – поч. ХХІ ст.: навч. посіб.* (у 3-х т.). (Т. 1.). Академія.
- [3] Кравець, Л. (2012). *Динаміка метафори в українській поезії ХХ ст.: монографія*. ВЦ «Академія».
- [4] Ольжич, О. (1994). *Незнаному Воякові*. Фондація імені О. Ольжича.